

ԹՐԱՆՍՓԱՐԵՆՍԻ ԻՆԹԵՐՆԵՇՆԸ
հակակոռուպցիոն կենտրոն

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ
ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԻ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ**

ԵՐԵՎԱՆ 2013

Սույն ծրագիրն իրականացվել է Բաց հասարակության հիմնադրամներ-
Բուդապեշտի մարդու իրավունքների նախաձեռնության ծրագրի և Բաց
հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստանի աջակցությամբ

Ծրագրի աշխատակազմ

Վարուժան Հոկտանյան
Ղեկավար

Արտակ Մանուկյան
Գնումների գծով փորձագետ

Վախթանգ Սիրադեղյան
Խմբագիր

Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն
Հայաստան, Երևան 0025, Այգեստան 9-րդ փողոց, տուն 6
Հեռ.՝ +374-10-569910, 553069
Ֆաքս՝ +374-10-571399
Էլ. փոստ՝ info@transparency.am
www.transparency.am

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

ՄԱԿ-ի էլեկտրոնային կառավարման 2012թ. վերլուծության համաձայն Հայաստանը 190 երկրների մեջ զբաղեցնում է 94-րդ տեղը էլեկտրոնային կառավարման զարգացվածության համաթվով¹:

Գիտական գրականությունը էլեկտրոնային գնումները բնորոշում է որպես թղթային ընթացակարգի փոխարինում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վրա հիմնված հաղորդակցությամբ և գնումների ողջ ընթացակարգում գործողությամբ: Հետևաբար էլեկտրոնային գնումը կարող է հանդիսանալ գործընթացն առավել արդյունավետ դարձնելու և գնման արդյունավետության օժանդակման գործիք:

Էլեկտրոնային գնումների համակարգերի և գործընթացների օգտագործումը կարող է հանգեցնել մի շարք առավելությունների, ներառյալ՝

- Առանձին գնումների նվազեցված վարչական ծախսեր,
- Ավելի արագ և ճկուն իրականացվող գնումների ընթացակարգեր,
- Առավել մեծ թափանցիկություն և գնումների վերաբերյալ տեղեկատվության մոնիտորինգի հնարավորություն,
- Միջսահմանային մրցակցության խրախուսում՝ գնումների փաստաթղթաշրջանառության առաջացրած խոչընդոտների վերացման միջոցով,
- Առավել լայն վարչական արդիականացում և պարզեցում, ինչը խրախուսում է զանազան վարչական գործընթացների ներդրմանը, ինչպես նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների լուծումների տարածումը կառավարության և ընդհանրական կարգով հասարակության մեջ:

Եթե հավատալու լինենք պետական պաշտոնյաներին էլեկտրոնային գնումների համակարգը ՀՀ-ում ներդրվել և գործարկվում է 2012թ., ինչը որոշակիորեն կասկածի տակ են դնում մեր մոնիտորինգի արդյունքները:

Սույն հոդվածում, ներկայացվել են ՀՀ-ում էլեկտրոնային գնումների ներդրման առաջարկի և պահանջարկի տարրերը: Բացի այդ, ուսումնասիրվել է էլեկտրոնային գնումների ներդրման իրավական հենքը և լավագույն փորձը:

Էլեկտրոնային գնումների համակարգի գնահատման նպատակով կառուցվել և կիրառվել է մոնիտորինգային գործիքակազմ: Մասնավորապես, ուսումնասիրվել են հետևյալ մոնիտորինգային հիմնահարցերը/ուղղությունները.

1. Էլեկտրոնային պորտալում² գրանցման դյուրինությունը (ռեգիդենտներ և ոչ ռեգիդենտներ)
2. Որքանով է իրականացվում էլեկտրոնային գնումների պլանավորում,

¹ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan048065.pdf>

² www.armeps.am

3. Որքանով է թափանցիկ էլեկտրոնային գնումների մասին տեղեկատվությունը
4. Որքանով են համապատասխանում էլեկտրոնային գնումները գնման ընթացակարգերին,
5. Որքանով է թափանցիկ մրցույթների վերաբերյալ տեղեկատվության շրջանառությունը,
6. Որքանով է էլեկտրոնային գնումների համակարգն ինտեգրված:

Ուսումնասիրությունը վեր է հանել էլեկտրոնային գնումների համակարգում առկա մի շարք հիմնախնդիրներ, մասնավորապես.

- Էլեկտրոնային պորտալում գրանցված ոչ ռեզիդենտ մասնակիցների տեսակարար կշիռը գրոյական է,
- Բացակայում են վիճակագրական բնույթի տեղեկությունները, ի լրումն բացակայում են էլեկտրոնային վճարումներ, էլեկտրոնային վիճակագրություն և այլ գործիքներ,
- Էլեկտրոնային մրցույթների շուրջ 40%-ը չի կայանում,
- Թե պահանջարկի, թե առաջարկի կողմից առկա են ցածր կարողություններ,
- Էլեկտրոնային մրցույթներով ներկայումս իրականացվող գնման գործընթացները չեն համապատասխանում օրենսդրությանը,
- Մրցույթների վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման գործընթացում առկա են խտրականության դրսևորումներ:

Մոնիտորինգի արդյունքները թույլ են տալիս եզրակացնել, որ, ի հակադրություն պետական պաշտոնյաների հավաստիացումների, էլեկտրոնային գնումները պետք է բնութագրել որպես հատվածավորված և անարդյունավետ: